

Kamerdelegatie bij derde zitting Raad van Europa in Straatsburg

De derde plenaire zitting van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa (PACE) vond plaats van 23 tot 27 juni 2025 in Straatsburg. Vanuit Nederland namen deel [Tekke Panman](#) en [Elly van Wijk](#) (beiden BBB), [Gala Veldhoen](#) en [Saskia Kluit](#) (beiden GroenLinks-PvdA), [Rian Vogels](#) (delegatieleider, VVD), [Theo Bovens](#) (CDA) en [Carla Moonen](#) (D66), allen Eerste Kamerleden. Tijdens deze plenaire zitting werd er gesproken over de Russische agressie tegen Oekraïne, politieoptreden tijdens demonstraties, migratie en een duurzame en sociaal eerlijke energietransitie. Er was een urgentiedebat over Gaza en het bredere conflict in het Midden-Oosten en actualiteitendebatten over het Europese Hof voor de Rechten van de Mens en politieke gevangenen in Georgië. De Assemblee werd onder meer toegesproken door de president van Oekraïne Volodymyr Zelensky en de premier van Malta Robert Abela. De jaarlijkse Vigdís-prijs voor de emancipatie van vrouwen werd toegekend aan de in 2021 opgerichte Palestijnse organisatie *Women of the Sun*.

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

PACE-President Theodoros Rousopoulos reageerde bij de opening van de zitting op 23 juni op een [recente open brief](#) van negen Europese premiers over uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens op het gebied van migratie. "Ik ben me volledig bewust van de problemen die ongecontroleerde migratie in veel landen veroorzaakt. Maar het is aan politici is om de moeilijke weg volgen om oplossingen te vinden, het Hof beschuldigen is de gemakkelijke weg en in strijd met onze principes en ethiek," zei hij. In het actualiteitendebat op 24 juni over dit onderwerp noemde Gala Veldhoen de verklaring van de negen lidstaten waarin wordt opgeroepen tot een her-evaluatie van het Europees Hof een gevaarlijke aanval op de democratie. "Het Hof bestaat om individuen te beschermen tegen het willekeurige gebruik van staatsmacht. Pogingen om de jurisprudentie te beïnvloeden door politieke druk in plaats van formele verdragswijzigingen scheppen een gevaarlijk precedent. Vandaag is de druk gericht op migratie; morgen kan het iedereen treffen die het staatsgezag uitdaagt," aldus Veldhoen.

Oprichting Speciaal Tribunaal voor de Misdaden van agressie tegen Oekraïne

Rian Vogels, opinierapporteur namens de commissie Juridische Zaken en Mensenrechten, sprak op 24 juni tijdens het debat over [Russische agressie tegen Oekraïne](#) en de [uitwisseling en vrijlating van krijgsgevangenen](#). "Er kunnen momenten zijn waarop we machteloos staan om onrecht te voorkomen, maar er mag nooit een moment zijn waarop we niet protesteren," citeerde zij Elie Wiesel. "Deze resolutie herinnert ons er krachtig aan dat juist in de donkerste tijden onze inzet voor het beschermen van menselijke waardigheid moet blijven stralen," zei Vogels. Op 25 juni tekenden de secretaris-generaal van de Raad van Europa, Berset en de Oekraïense president Zelensky de overeenkomst voor de oprichting van een speciaal Tribunaal voor de misdaden van agressie tegen Oekraïne. 's Avonds gaf Zelensky een toespraak in de hemicycle. "Het was hier dat de eerste oproep voor een dergelijk tribunaal werd gedaan, en nu krijgt het echte steun van partnerlanden in Europa en daarbuiten," zei Zelensky. De Oekraïense president bedankte de Assemblee voor de inzet in de stellingname tegen Russische agressie en pree de toewijding aan gerechtigheid. "Er is sterke politieke en juridische samenwerking nodig om ervoor te zorgen dat elke Russische oorlogsmisdadiger inclusief Poetin berecht wordt. Dit is de weg die we moeten bewandelen, tot echte aanklachten en echte vonnissen," aldus Zelensky.

Gaza en het Midden Oosten

In het urgentiedebat op 25 juni over de [humanitaire ramp in Gaza en het bredere conflict in het Midden-Oosten](#) uitte Carla Moonen haar zorgen over de situatie in de bezette Palestijnse gebieden. "De bevolking lijdt zwaar onder honger, bombardementen en gedwongen verplaatsingen en het Internationaal Gerechtshof waarschuwt voor mogelijke schendingen van het Genocideverdrag," sprak zij. Parlementariërs hebben de morele plicht om in te grijpen.

“Toegang tot medische zorg, voedsel en huisvesting is een niet onderhandelbaar recht,” aldus Moonen. Saskia Kluit wees nadrukkelijk op de situatie van de kinderen in Gaza. Kinderen hebben recht op onderwijs, een gezin, veiligheid, gezondheid, huisvesting, voedsel en water somde zij op, toch zijn er geen scholen meer, zijn 40.000 Palestijnse kinderen zijn wees en 15.000 kinderen omgekomen, duizenden kinderen zijn ledematen verloren, hun huis kwijt, hebben honger en dorst. “Als we niet een duidelijk en vastberaden standpunt innemen ligt ons geliefde internationale rechtssysteem straks begraven in de Palestijnse grond vlak naast de lichamen van al die kinderen die met geweld van deze wereld werden weggenomen,” sloot Kluit af.

Beschermen mensenrechten van migranten

In het debat op 26 juni over [het redden van migrantenlevens op zee en het beschermen van hun mensenrechten](#) sprak Saskia Kluit over het feit dat mensen al duizenden jaren migreren en deze mensen laten verdrinken geen oplossing is. “Met betere coördinatie tussen ngo’s die levens willen redden, de kustwacht en Frontex, is samenwerking essentieel om mensenlevens te redden en mensensmokkelaars aan te pakken,” zei Kluit. Gala Veldhoen stelde in het debat dat het redden van levens op zee geen politieke beslissing is, maar een wettelijke en morele verplichting en pleitte voor legale, veilige en waardige migratiewegen. “Door deze routes te creëren, redden we niet alleen levens, maar ondermijnen we ook de criminele netwerken van mensensmokkelaars die profiteren van wanhoop,” aldus Veldhoen.

Mensenrechten onder druk in Georgië

In het actualiteitendebat op 26 juni over het toenemende aantal politieke gevangenen in Georgië sprak Tekke Panman namens de EVP/CD-fractie. Panman verwees naar intimidatie en andere oneerlijke praktijken tijdens de verkiezingen in Georgië en constateerde dat sindsdien de democratische waarden en mensenrechten nog meer onder druk zijn komen te staan. Hij wees erop dat de Georgiërs leiders verdienen die de moed hebben om fouten toe te geven en die de principes omarmen voor een moderne, democratische samenleving.

Overige

Op maandag 23 juni was de delegatie aanwezig bij de tentoonstelling ‘Thinking of you’ die werd geopend door de Permanente Vertegenwoordiger van Nederland bij de Raad van Europa, Tanja Gonggrijp. In de commissie Juridische Zaken en Mensenrechten deed Veldhoen op 24 juni verslag van haar werkzaamheden als general rapporteur voor de afschaffing van de doodstraf. Panman werd in dezelfde vergadering gekozen tot rapporteur over de bedreigingen voor het Internationaal Strafhof en Vogels werd benoemd in de Raad voor Democratische Verkiezingen (Venetiëcommissie). Van Wijk was aanwezig bij de vergadering van de Women@PACE. In het vragenuur met de secretaris-generaal van de Raad van Europa vroeg Vogels namens de ALDE-fractie naar het tijdspad en functioneren van het Tribunaal en de rol van de Assemblee. Op 24 juni nam Kluit deel aan het debat over de resolutie [Sociale mobilisatie, sociale onrust en politieoptreden](#), een vervolg op het buitengewoon hardhandig politieoptreden in verschillende lidstaten in reactie op protesten of demonstraties. Ook presenteerde zij haar rapport over een [duurzame en sociaal eerlijke energietransitie](#). Op 25 juni waren delegatieleden aanwezig bij een *Side Event* over veilige en vrije pers in het Midden-Oosten, georganiseerd door Kluit in samenwerking met het Luxemburgse parlementslid Paul Galles. Carla Moonen nam deel aan de bijeenkomst van het Netwerk on the situation of the children of Ukraine. Tot slot nam de Parlementaire Assemblee afscheid van voormalig PACE-lid Pieter Omtzigt. Op 23 juni ontving hij de Assemblee-medaille en het PACE-erelidmaatschap. In de commissie Juridische Zaken en Mensenrechten werd hij bedankt voor zijn jarenlange inzet en kreeg hij een bundel met al zijn rapporten. Ook bij een ontmoeting met de Permanente Vertegenwoordiger Tanja Gonggrijp en

haar team stond de Nederlandse delegatie stil bij zijn lange betrokkenheid en inzet in de PACE sinds 2004.